



Riigikantselei
riigikantselei@riigikantselei.ee

Teie 27.05.2026

nr 7-1.2/26-01101-2

Meie 13.06.2026

nr 1-7/601-2

**Riigikogu liikme Jaanus Karilaiu esitatud
kirjalik küsimus kultuuriministrile (KK 553)**

Lugupeetud Jaanus Karilaid

Täna teid küsimuste eest.

Kultuuriministeerium on alustanud haldusjärelevalvet toetuste kasutamise üle Eesti Kunstnike Liidus (EKL). Meie eksperdid teevad loomeliiduga tihedat koostööd, mis on veel praegusel hetkel pooleli.

2026. aastal on Kultuuriministeerium MTÜle Eesti Kunstnike Liit eraldanud raha järgmiselt:

Riigi raha eraldamine	MTÜ-le EKL välja makstud summa 2026	MTÜ-st EKL seisuga 30.05.2026 välja makstud	Jääk
Kunstnikupalkadeks	607 559	202 520	405 039
Loometoetusteks	348 849	214 781	134 068
Galeriide tegevustoetus	30 000	30 000	0
Kokku	986 408	447 301	539 107
2025. a loometoetuste jääk (stipendiumiteks)	29 611,95	0	29 611,95

Galeriide tegevuskulud on aastaringselt regulaarsed ning aasta esimese 5 kuuga on Kultuuriministeeriumi toetus nelja Vanalinnas asuva galerii tegevuse toetuseks ära kasutatud. Kunstnikupalkadest on EKL-il vaja välja maksta veel 7 kuu palgad. Seisuga 30.05.2026 on maksumaksja rahast välja maksmata 56%, enamik neist kunstnikupalgad.

Eesti Kunstnike Liit on mittetulundusühing, kes on muuhulgas loovisikute ja loomeliitude seaduse (LLS) alusel tunnustatud loomeliiduna. Loomeliitude seadusest tulenevaks kohustuseks on liikmetele anda loometoetusi ja -stipendiume. Liidul on tänase seisuga 999 liiget. Kunstnike liit on kunstivaldkonna keskne ja üks Eesti suuremaid loomeliite, kes kaitseb oma liikmete huve ka loometaristu ülalpidamise kaudu, liidule kuuluvad mitmed ateljeekompleksid Tallinnas ja Muhu

saarel. Ateljeeruumide rent kunstnikele on liidu peamine omatulu allikas. Kahtlemata on toimunu suur löök kogu kiirelt arenevale ja arvukale loomevaldkonnale.

Juhul, kui MTÜ Eesti Kunstnike Liit ei täida endale võetud kohustust loometoetuste maksmisel, on loometoetuse saajal õigus pöörduda Kultuuriministeeriumi poole. Haldusjärelevalve tulemuste selgumise järel saame anda hinnangu, kas ja millises ulatuses võib liit olla eksinud toetuste kasutamise reeglite vastu. Ka loomepalkade maksmine riigieelarvelisest toetusest on riigi ja mittetulundusühingu vahelise lepingu alusel Eesti Kunstnike Liidu kohustus. Liit on täna astumas samme oma kohustuste täitmiseks, näiteks kaaludes laenu võtmist. See tähendab, et hetkel ei ole meile teadaolevalt ühegi toetuse ega loomepalga maksmine küsimuse all. Milline on loomeliidu jätkusuutlikkus pikemas perspektiivis või kas kuriteo toimepanijatelt on võimalik välja nõuda kahju kandmist, selgub aja jooksul.

Loomeliidud tegutsevad iseseisvate mittetulundusühingutena ning peavad oma tegevuses järgima kehtivat õigust, sh raamatupidamise seadust ja lepingulisi kohustusi. Kultuuriministeeriumi roll on toetuste eraldajana eelkõige tagada vahendite sihipärane kasutamine kokkulepitud tingimustel, mitte korraldada organisatsioonide igapäevast juhtimist või sisemisi tööprotsesse. LLS alusel tegutseb Eestis 17 loomeliitu, mis on väga erineva suuruse ja juhtimisega. Järelevalve loometoetuste vahendite kasutamise üle käib aruandluse põhiselt, ministeeriumil on õigus läbi viia asutustes ka täiendavaid kontrole. Eesti Kunstnike Liidu tegevust kontrolliti haldusjärelevalve käigus viimati 2017. aastal. Viimased korralised haldusjärelevalved teistes loomeliitudes toimusid 2019. Tol ajahetkel keskenduti loometoetuste menetlemise vastavuse hindamisele LLS §16 tingimustele. Teisisõnu hinnati, kas isik, kes taotles ja kellele toetust välja maksti, on õigustatud loometoetust saama.

Oleme algatanud erakorralise haldusjärelevalve (kultuuriministri 29.05.2026 käskkiri nr 87), millega soovime saada loometoetuste ja kunstnikupalgaga seondvalt ülevaadet MTÜ toimimisest, finantskontrollist, infoturbe meetmetest, reguleerivatest sisekordadest ning nende vastavusest kehtivatele õigusaktidele, sealhulgas, kas tagatud on vara ja isikuandmete kaitse ja töötlemise vastavus. Liit on meie andmetel tellimas ka sõltumatut hinnangut juhatuse hoolsuskohustuse asjus.

Et nii uurimine kui ka järelevalve ning analüüsi protsessid on alles käimas, ei ole praegu võimalik hinnata ei konkreetse mittetulundusühingu ega laiemalt ühegi muu organisatsiooni vastutust või anda hinnanguid töökorraldusele. Abistamaks vabakonda korraldame 11. juunil kõigile loomeliitudele ja muudele kultuuriministeeriumi, kultuurkapitali ja Eesti Olümpiakomitee kaudu toetusi saavatele kultuuri- ja spordivaldkonna vabaühendustele teabepäeva [„Ole IT-vaatlik ja hoolitse oma raha eest.”](#)

Teiste loomeliitude osas lähtumegi hetkel just teadlikkuse tõstmisest ning ei plaani lauskontrollide algatamist. Kindlasti on vabaühendused juhtunust oma järeldused teinud ning ministeerium saab neid edaspidi ennekõike toetada just teadmiste ja oskuste arendamisega. Siinjuures tunnustan ka EKL-i juhte antud juhtumi lahendamisel, mis on olnud avatud, läbipaistev ning seepärast ka heaks õppetunniks kõikidele teistele.

Pankade rolli ja õiguse osas, näiteks kas takistada mingitel kontodel makseid, kui need hälbivad tavapärasest käitumisest, kujundab poliitikat Rahandusministeerium, järelevalvet pankade üle teostab Finantsinspeksioon. Valitsus on juba esitanud Riigikogule eelnõu, mis annab pankadele rohkem võimalusi finantspettuste ennetamiseks, avastamiseks ja tõkestamiseks. Eelnõu eesmärk on anda pankadele selgem õigus kahtlasi tehinguid ajutiselt peatada, seeläbi pettusi ning

võimalikke rikkumisi kiiremini ennetada ja kahju ära hoida. Eelnõu läbis juba õiguskomisjoni istungi ning selle I lugemine on planeeritud 16. juuni 2026 täiskogu istungile.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Heidy Purga
minister

Asta Trummel 628 2223
asta.trummel@kul.ee